

angé, ka 'okú ne kei tuku taimi ke 'alu ki he temipalé he uike takitaha. 'Okú ne fekumi ki ha fakahā pea ma'u e nonga 'i he'ene ngāue 'i he fale 'o e 'Eikí.

'Oku matu'aki 'ofa 'a Katea, mei 'Iukuleiní 'i he temipalé. Kimu'a pea langa e temipale Kiví, na'á ne feilaulau mo ha ni'ihi kehe mei hono koló ke fononga pasi 'i ha houa 'e 36 ki he temipalé tu'o taha he ta'u 'i Siamane. Ne lotu e Kaingalotu mateaki ko 'ení, ako e folofolá, hiva ha ngaahi himi, pea ako e ongoongolelé 'i he'e-nau fongongá. Ne talamai 'e Katea, "I he'ema'u a'u ki he temipalé, ne mau mateuteu ke ma'u 'a ia ne finangalo e 'Eikí ke foaki maí."

Ke tau ma'u kotoa 'a e ngaahi tāpuaki kuo 'omai loto fiamalie 'e he 'Otuá, kuo pau ke iku hotau hala he māmaní ki he temipalé. Ko e temipalé ko ha fakahā'i ia 'o e 'ofa 'a e 'Otuá. 'Okú ne fakaafe'i kotoa kitautolu ke tau ha'u, ako 'iate Ia, ongo'i 'Ene 'ofá pea ma'u e ngaahi ouau 'o e lakanga fakataula'eikí 'oku mahu'inga ki he mo'ui ta'engata mo Iá. 'Oku fakahoko tahataha e fuakava kotoa pē. 'Oku mahu'inga 'a e liliu lahi kotoa pē 'o e lotó ki he 'Eikí. Pea te ke ongo'i kotoa e ngaahi liliu kiate koé. 'I he'etau 'alu ki Hono fale mā'oni'oní, 'e lava ke "fakamahafu kitautolu 'aki [Hono] mālohí, . . . [Hono] huafá, . . . 'iate [kitautolu] [Hono] nāunaú . . . , pea tokanga'i [kitautolu] 'e [He'ene] kau 'āngeló."⁵

'Oku ou vahevahe atu 'eku fakamo'oni pau 'oku mo'ui 'etau Tamai Hēvani 'ofá. 'Oku fakahoko 'a e amana'ki, tala'ofa mo e tāpuaki kotoa pē 'i he temipalé 'i Hono 'Alo 'Ofa'anga ko Sīsū Kalaisí. Fakatauange ke tau ma'u e tui ke falala kiate Ia mo 'Ene ngaahi fuakavá, ko 'eku lotú ia 'i he huafa 'o Sīsū Kalaisí, 'ēmeni. ■

MA'U'ANGA FAKAMATALÁ

1. David A. Bednar, "Ma'u ha Hingoa mo ha Ongongo 'Oku Leleí," *Liahona*, Mē 2009, 98.
2. Linda K. Burton, "Fie Ma'u Tokoni: Ha Nima mo ha Loto ke Fakavave'i e Ngāué," *Liahona*, Mē 2014, 123.
3. Thomas S. Monson, "Ko e Temipale Mā'oni'oní—Ko ha Maama ki he Māmaní," *Liahona*, Mē 2011, 92.
4. Vakai, templechallenge.lds.org.
5. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 109:22.

Fai 'e Neill F. Marriott

Tokoni Ua 'i he Kau Palesitenisí Lahi 'o e Kau Finemuí

Ko Hono Vahevahe Ho'o Māmá

Kuo pau ke tau tu'u ma'u 'i he'etau tui pea hiki hake hotau le'ó ke fakahā 'a e tokāteline mo'oni.

'Oku ou fie talanoa he poó ni ki ha ongo fatongia mahu'inga 'oku tau ma'u: 'uluakí, ko hono toutou tñaki ki he'etau mo'ui e maama mo e mo'oni 'o e ongoongolelé, pea uá, ko hono vahevahe e maama mo e mo'oni ko iá ki he ni'ihi kehé.

'Oku mou 'ilo'i nai homou mahu'ingá? 'Oku mou mahu'inga fau mo 'aonga takitaha—'i he taimí ni—ki he palani 'o e fakamo'ui 'a 'etau Tamai Hēvani. 'Oku 'i ai ha ngāue ke tau fai. 'Oku tau 'ilo'i e mo'oni 'o e ongoongolelei kuo toe fakafoki maí. 'Oku tau mateuteu nai ke taukave'i e mo'oni ko iá? 'Oku fie ma'u ke tau mo'ui 'aki ia;

tau vahevahe ia. Kuo pau ke tau tu'u ma'u 'i he'etau tui pea hiki hake hotau le'ó ke fakahā 'a e tokāteline mo'oni.

'I he *Liahona* 'o Sepitema 2014, na'e pehē ai 'e 'Eletā M. Lāsolo Pālati: "Oku tau fie ma'u lahi ange e le'o afea, makehe mo e tui 'a e hou'eiki fafiné. 'Oku tau fie ma'u kinautolu ke ako 'a e tokāteliné, pea ke mahino kiate kinautolu 'a e me'a 'oku tau tui ki aí koe'uhí ke lava 'o fai 'enau fakamo'oni ki hono mo'oni 'o e ngaahi me'a kotoa pē."¹

Sí'i ngaahi tokoua, 'oku mou fakamālohia 'eku tui kia Sīsū Kalaisí. Kuó u mamata ki ho'omou ngaahi sīpingá, fanongo ki ho'omou ngaahi

fakamo'óní, pea ongo'i ho'omou tui mei he ngaahi potu kotoa pē 'o māmaní, mei Palāsila ki Potisuana! 'Oku mou takiekina e kakai 'i he feitu'u kotoa pē 'oku mou 'i aí. 'Oku ongo'i ia 'e he kakai 'oku mou feohí—mei ho fāmílí 'o a'u ki he ní'ihí 'i ho telefoní pea mo ho kaungāme'a 'i he mitia fakasōsialé kiate kinautolu 'i ho tafa'akí he pō ní. 'Oku ou lotu tatau mo Sisítā Helieta 'Ukitofa 'i he'ene tohi 'o pehē, “Ko kimoutolú . . . ko ha ngaahi fa'ifa'itaki'anga longomo'ui mo faive-lenga 'i ha māmani 'oku fakapo'uli, 'a ia 'oku mou fakahā, 'o fakafou 'i he anga 'o ho'omou mo'uí, 'a e pōpoaki fakafiefia 'o e ongoongoleleí.”²

Na'e pehē 'e Palesitēni Tōmasi S. Monisoni, “Kapau te ke fie foaki ho'o māmá ki ha taha, kuo pau ke ke malama koe.”³ Te tau tauhi fēfē 'a e maama 'o e mo'óní ke kei ulu 'iate kitautolú? 'Oku ou fa'a ongo'i hangē ha maama poipoilá 'i he taimi 'e ní'ihí. 'E founa fēfē ha'atau ulu lahi angé?

'Oku ako'i mai 'e he folofolá, “Ko e me'a ko ia 'oku mei he 'Otuá, ko e māmá ia; pea ko ia ia 'okú ne ma'u 'a e māmá, pea fai atu ai pē 'i he 'Otuá, te ne ma'u 'a e maama lahi ange.”⁴ Kuo pau ke tau hokohoko atu 'i he 'Otuá, 'o hangē ko e fakamatala

'a e folofolá. Kuo pau ke tau 'alu ki he tupu'anga 'o e māmá—ki he Tamai Hēvaní mo Sīsū Kalaisi pea mo e folofolá. Te tau lava foki 'o 'alu ki he tempalé, 'i he'etau 'ilo 'oku fakatefito e me'a kotoa 'ia Kalaisi mo 'Ene feilau-lau fakalelei ma'ongo'ongá.

Fakakaukau ki he tokoni 'a e ngaahi tempalé ki he 'ātakai 'oku tu'u aí. 'Oku nau fakamatamatalelei'i e tukui koló; pea ulu mei he ngaahi mo'unga mā'olungá. Ko e hā 'oku nau faka'ofa'ofa ai mo māmangí? Koe'uhí, hangē ko e fakamatala e folofolá, “Ko e mo'óní 'oku ulu,”⁵ pea 'oku 'i he tempalé 'a e mo'óní mo e taumu'a ta'e-ngatá; 'oku pehē foki mo kimoutolu.

Na'e pehē 'e Palesitēni Siaosi Q. Kēnoni 'i he 1877, “'Oku hanga 'e he tempale kotoa pē . . . 'o holoki e mālohi 'o Sētáné 'i he māmaní.”⁶ 'Oku ou tui 'ilonga ha feitu'u 'oku langa ai ha tempale 'i he māmaní, 'okú ne teke'i atu 'e ia e fakapo'ulí. Ko e taumu'a 'o e tempalé ke tokoni'i e fa'ahinga 'o e tangatá pea 'oange ki he fānau kotoa e Tamai Hēvaní 'a e malava ke toe foki 'o nofo mo Iá. 'Ikai 'oku tatau 'etau taumu'á mo e ngaahi fale ko 'eni kuo fakatapuí, 'a e ngaahi fale ko 'eni 'o e 'Eikí? Ke tokoni'i e ní'ihí kehé pea tokoni ke nau teke'i 'a e fakapo'ulí

kae toe foki ki he maama 'a e Tamai Hēvaní?

'E fakalahi 'etau tui kia Kalaisí 'e he ngāue fakatemipale toputapú, pea te tau lava 'o tokoni'i lelei ange e tui 'a e ní'ihí kehé. Te tau lava ako 'a e mo'oni, mālohi mo e 'amanaki lelei 'i he Fakalelei 'a e Fakamo'uí 'i he'etau mo'ui fakatāutahá, 'aki e laumālie fakaivia 'o e tempalé.

'I he ngaahi ta'u kuo hilí na'e fehengahangi homau fāmílí mo ha faingata'a lahi. Na'á ku 'alu ki he tempalé 'o lotu fakamātoato ai ki ha tokoni. Na'á ku fehengahangi mo ha fili faingata'a. Na'e hā mahino mai hoku ngaahi vaivaí, pea na'á ku 'ohovale. 'I he momeniti ako'i fakalaumālie ko iá, na'á ku vakai ki ha fefine hikisia 'okú ne ngāue 'i he founa pē 'a'aná, kae 'ikai ko e founa 'a e 'Eikí, mo ne to'o pē 'a e lāngilangí ma'ana 'i ha fa'ahinga lavame'a pē. Na'á ku 'ilo'i ko au ia. Ne u lotu lotu ki he Tamai Hēvaní 'o pehē, “'Oku 'ikai ke u fie hangē ko e fefine ko iá, ka te u liliu fēfē?”

Koe'uhí ko e laumālie haohaoa 'o e fakahaá 'i he tempalé, na'e ako'i au 'i he'eku fu'u fie ma'u ha Huhu'í. Na'á ku tafoki leva ki he Fakamo'ui ko Sīsū Kalaisí peá u ongo'i e mōlia atu 'a e lotu mamahí pea fonu hoku lotó 'i ha 'amanaki lelei lahi. Ko 'eku 'amanaki pē Ia, peá u faka'amu ke pīkitai pē kiate Ia. Na'e mahino kiate au ko e fefine fakakakanó “ko e fili ia ki he 'Otuá”⁷ pea ki he kakai 'oku feohi mo iá. 'I he 'aho ko iá he tempalé na'á ku ako ko e Fakalelei pē 'a Sīsū Kalaisí te ne lava 'o liliu 'a hoku natula hikisiá pea malava ke fai lelei. Na'á ku ongo'i mo'oni 'Ene 'ofá pea 'ilo'i te Ne ako'i au 'aki 'a e Laumālié pea liliu au kapau te u foaki hoku lotó kiate Ia, 'o 'ikai 'i ha toe me'a kehe.

'Oku kei 'i ai hoku ngaahi vaivaí, ka 'oku ou falala ki he tokoni fakalangi 'o e Fakalelei. Na'e ma'u e fakahinohino haohaoa ko 'ení ko 'eku hū ki he tempale mā'oni'oni, 'o fekumi ki ha fakafiemālie mo ha ngaahi tali. Na'á ku hū mafasia ki he tempalé, peá u mavahe 'i he 'ilo 'oku 'i ai ha Fakamo'ui mafimafi. Na'á ku ongo'i ma'ama'a ange mo fiefia ko 'eku ma'u 'Ene māmá pea tali 'Ene palani ma'akú.

‘I he māmaní, ‘oku takitāuhi pē tempiale ‘i hono fōtunga mo e sī-pinga, ka ‘oku nau ma’u kotoa ‘i loto ‘a e maama, taumu’a mo e mo’oni ta’engata tatau. ‘Oku tau lau ‘i he 1 Kolinitō 3:16, “‘Ikai ‘oku mou ‘ilo ko e fale tapu ‘o e ‘Otuá ‘a kimoutolu, pea ‘oku nofo’ia ‘a kimoutolu ‘e he Laumālie ‘o e ‘Otuá?” Kuo tuku foki kitautolu ko e ngaahi ‘ofefine ‘o e ‘Otuá ‘i he māmaní, pea ‘oku tau takitaha ma’u e fōtunga mo e faka’ofa’ofa kehekehe hangē ko e ngaahi tempialé. ‘Oku tau ma’u foki mo ha maama fakalaumālie ‘iate kitautolu. ‘Oku fakahā mai ‘e he maama fakalaumālie ko ‘ení e maama ‘a e Fakamo’uí. ‘E tohoaki ‘i e ni’ihi kehé ki he maama ko ‘ení.

‘Oku ‘i ai hotau ngaahi fatongia ‘i he māmaní—ko e ‘ofefine, fa’ē, takimu’a, mo e faiako ki he tokoua, tokotaha ngāue, uaifi, mo e alā me’a pehē. ‘Oku nau takitaha hoko ko ha tākiekina. ‘Oku ma’u e mālohi he fatongia takitaha—‘i he’etau fakahā ‘i e ngaahi mo’oni ‘o e ongoongolelé mo e ngaahi fuakava ‘o e tempialé ‘i he’etau mo’uí.

Na’e pehē ‘e ‘Eletā D. Toti Kulisitofāsoni, “‘Oku ‘ikai lava ‘e ha taha pe fetu’utaki ke ne fakatataua e takiekina ‘e lava ‘e ha fa’ē ‘o fai ‘i he me’a kotoa pē.”⁸

‘I he kei iiki ‘ema fānaú, na’á ku ongo’i ‘oku ou kaungā ‘eikivaka mo hoku husepāniti ko Tēvitá, peá u sioloto atu ki he’ema fānaú ‘e toko 11 ko ha fanga ki’i vaka ‘oku nau ākilotoa kimaua ‘i he taulangá, ‘o teuteu ke folau ‘i he ‘ōseni ‘o e mo’uí. Ne u ongo’i mo Tēvita ha fie ma’u ke fekumi faka’aho ki he kāpasa ‘a e ‘Eikí ke ma’u e halanga folau lelei tahá mo ‘ema fanga ki’i vaká.

Ne femo’uekina hoku ‘ahó ‘i he ngaahi me’a ne ngalo ngofua hangē ko e pelu foó, laukonga ki he fānaú, pea mo e feime’atokoni efiáfi. ‘I he taimi ‘e ni’ihi he taulanga ‘o hotau ‘apí, ‘oku ‘ikai ke tau ‘ilo’i ‘oku hoko ha ngaahi me’a lahi koe’uhi ko e ngaahi ngāue mahinongofua ‘oku faí, hangē ko e lotu fakafāmilí, ako folofolá, mo e efiáfi fakafāmilí ‘i ‘apí. Ka ‘oku ou fakamo’oni ‘oku fuesia ‘e he ngaahi ngāue ko ‘ení ha mahu’inga ‘oku ta’engata. ‘Oku ma’u ‘a e fiefia lahí ‘i he

taimi ‘oku hoko ai ‘a e fanga ki’i vaka ko iá—‘a ‘ema fānaú—‘o lahi hangē ko e ngaahi vaka lalahí ‘a ia ‘oku fonu ai ‘a e maama ‘o e ongoongolelé pea mateuteu ke “kamata ke fai ‘a e ngāue ‘a e ‘Otuá.” ‘I he’etau ngaahi ngāue iiki ‘o e tuí mo e ngāue tokoní ‘oku tau lava ai ke hokohoko atu ‘i he ‘Otuá pea faifai ‘o ‘omai e maama ta’engatá mo e lāngilangí ki hotau fāmilí, kaungāme’á mo e mahení. ‘Okú ke tākiekina mo’oni e ni’ihi kehé!

Fakakaukau angē ki he mālohi ‘o e tui ‘a ha ki’i ta’ahine Palaimeli ke ne takiekina hono fāmilí. Na’e tāpuekina homau fāmilí ‘e he tui ‘a homa ‘ofefiné ‘i he mole homa ki’i fohá ‘i he pa’ake va’inga. Ne fekumi fakavavevave holo e fāmilí kiate ia. Faifai pea fakatokanga mai homa ‘ofefine ta’u 10 ‘o pehē, “‘E Mami, ‘ikai ‘oku totonu ke tau lotu?” Na’á ne mo’oni! Na’e fakatahataha mai e fāmilí ‘i he ha’oha’onga e kakaí ‘o lotua ke ma’u ‘ema ki’i tamasi’í. Ne mau ma’u ia. Ki he fānaú fefine kotoa pē ‘i he Palaimelí ‘oku ou pehē, “Kātaki ‘o toutou fakamanatu ki ho’o mātu’á ke fai e lotú!”

‘I he fa’ahita’u māfana ko ‘ení na’á ku ma’u faingamālie ke ‘alu ki ha kemi ‘a ha kau finemui ‘e toko 900

‘i ‘Alasikā. Na’e ongo mo’oni kiate au honau ivi tākiekiná. Ne nau omi ki he kemí kuo nau mateuteu fakalaumālie, kuo nau lau e Tohi ‘a Molomoná mo ma’uloto ‘a e “Ko e Kalaisi Mo’uí: Ko e Fakamo’oni ‘a e Kau ‘Aposetoló.” ‘I he pō hono tolú, na’e tu’u hake kotoa e kau finemui ‘e toko 900 ‘o lau ma’uloto fakataha ‘a e fakamo’oni ko ‘ení.

Na’e fonu Laumālie e fakataha’angá, pea na’á ku faka’amua ke u kau atu ki ai. Ka na’e ‘ikai te u lava. Ne te’eki ai ke u fai e me’a ke ma’uloto aí.

Kuó u kamata he taimí ni ke ako e fakalea ‘o e “Ko e Kalaisi Mo’uí” ‘o hangē ko e kau fefine ko ‘ení, pea koe’uhi ko ‘enau ivi tākiekiná ‘oku ou a’usia kakato ai ‘a e fuakava sākalamēnití ke manatu ma’u ai pē ki he Fakamo’uí ‘i he’eku toutou lau ‘a e fakamo’oni ‘a e Kau ‘Aposetoló ‘o kau kia Kalaisí. ‘Oku toe mahu’inga mālie ange ‘a e sākalamēnití kiate au.

Ko ‘eku faka’amú ke foaki ki he Fakamo’uí ha me’a’ofa Kilisimasi ‘i he ta’ú ni ‘aki ‘eku lau ma’uloto ‘a e “Ko e Kalaisi Mo’uí” pea tukuloto’i ia ki he ‘aho 25 ‘o Tisemá. ‘Oku ou faka’amua ke u lava ‘o hoko ko ha ivi takiekina ki he leleí—‘o hangē ko ia ne fai kiate au ‘e he kau fefine ‘i ‘Alasikaá.

Te ke lava nai 'o 'ilo'i koe 'i he fakalea 'o e "Ko e Kalaisi Mo'ui"? "Na'á Ne kōlenga ki he taha kotoa ke muimui ange 'i He'ene sipingá. Na'á Ne fononga foki 'i he ngaahi hala 'o Palesitainé, fakamo'ui 'a e mahakí, faka'á 'a e kuí, pea mo fokotu'u 'a e maté."¹⁰

'I he'etau hoko ko e kakai fefine 'o e Siasí, 'oku 'ikai ke tau fononga 'i he ngaahi hala 'o Palesitainé ke fakamo'ui 'a e mahakí, ka 'e lava ke tau lotua mo faka'aonga'i e 'ofa fakamo'ui 'o e Fakaleleí ki ha fetu'utaki 'oku mahamahaki mo faingata'a'ia.

Neongo he'ikai te tau lava 'o faka'á 'a e kuí 'o hangē ko e Fakamo'ui, ka 'e lava ke tau fakamo'oni ki he palani 'o e fakamo'ui kiate kinautolu 'oku kui fakalaumalié. 'E lava ke tau fakamaama honau fofongá ke nau 'ilo'i e mahu'inga 'o e mālohi 'o e lakanga fakataula'eikí ki he ngaahi fuakava ta'engata.

'E 'ikai te tau lava 'o fokotu'u 'a e maté 'o hangē ko e Fakamo'ui, ka 'e lava ke tau tāpuekina e pekiá 'aki 'etau fekumi ki honau ngaahi hingoá ki he ngāue fakatemipalé. Pea te tau toki fokotu'u hake kinautolu mei honau pilisone fakalaumalié pea 'oatu kinautolu ki he hala 'o e mo'ui ta'engata.

'Oku ou fakamo'oni ki ha Fakamo'ui 'oku mo'ui, ko Sīsū Kalaisi, pea 'i Hono mālohí mo e māmá te tau lava 'o teke'i ki mui 'a e fakapo'uli 'o e māmaní, fakaongo atu 'a e mo'oni 'oku tau 'ilo'í, pea takiekina e ni'ihī kehē ke ha'u kiate Ia. 'I he huafa 'o Sīsū Kalaisi, 'ēmeni. ■

MA'U'ANGA FAKAMATALÁ

1. M. Russell Ballard, "Kakai Tangata mo Fafine mo e Mālohi 'o e Lakanga Fakataula'eikí," *Liahona*, Sepitema 2014, 36.
2. Harriet R. Uchtdorf, *The Light We Share* (Deseret Book Company, 2014), 41; faka'aonga 'i hono fakangofua.
3. Thomas S. Monson, "For I Was Blind, but Now I See," *Liahona*, Siulai 1999, 69.
4. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 50:24.
5. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 88:7.
6. George Q. Cannon, in *Preparing to Enter the Holy Temple* (booklet, 2002), 36.
7. Mōsaia 3:19.
8. D. Todd Christofferson, "Ko e Mālohi Fakaivia 'o e Kakai Fefiné," *Liahona*, Nōvema 2013, 30.
9. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 4:2.
10. "Ko e Kalaisi Mo'ui: Ko e Fakamo'oni 'a e Kau 'Aposetoló," *Liahona*, 'Epeleli 2000, 2.

Fai 'e Palesiteni Dieter F. Uchtdorf

Tokoni Ua 'i he Kau Palesitenisí 'Uluakí

Ko Hono Mo'ui Fiefia 'Aki e Ongoongoleleí

Falala ki he mālohi fakahaofi 'o Sīsū Kalaisi; tauhi 'Ene ngaahi fonó mo e ngaahi fekau. 'I hono fakalea 'e tahá—mo'ui fiefia 'aki e ongoongoleleí.

Si'oku tuofafine, ngaahi kau-ngāme'a 'ofeina pea mo e kau ākongā monū'ia 'a Sīsū Kalaisi, 'oku ou lāngilangi'ia he faingamalié ni ke kau mo kimoutolu 'i he'etau fakava ha konifelenisi lahi 'e taha 'a e Siasí 'o Sīsū Kalaisi 'o e Kau Mā'oni'oni 'i he Ngaahi 'Aho Kimui Ní. 'E fakataha 'i he uike ka hoko maí 'a e Kau Palesitenisí 'Uluakí mo e Kau 'Aposetoló 'e Toko Hongofulu Mā Uá mo e Kau Taki Mā'olunga mo e kau taki fakalūkufua 'o e ngaahi houalotú, pea 'e hoko mai ai mo e ngaahi fakataha'anga 'o e konifelenisi lahi fakaemāmani lahí 'i he Tokonaki mo e Sāpate hono hokó. 'Oku ou fakamālō lahi ki hotau palōfitá, Palesiteni Tōmasi S. Monisoni, 'i he'ene kole mai ke u fakafongā 'i 'a e Kau Palesitenisí 'Uluakí 'o lea ki he hou'eiki fafine 'o e Siasí.

Na'e 'alu 'eku fakakaukau 'i he'eku fakakaukau 'i e me'a ke u lea 'akí, ki he kau fafine ne nau takiekina 'eku mo'ui mo tokoni'au 'i he ngaahi pole 'o e mo'ui fakamatelié. 'Oku ou fakamālō ki he'eku kui fefiné 'a ia na'á ne 'ave hono ki'ī fāmilí ki he houalotu sākalamēniti 'a e Siasí he ngaahi ta'u lahi kuo hilí. 'Oku ou fakamālō kia

Sisitā 'Euika, ko ha fine'eiki Siamane te'eki mali toulekeleka, 'a ia 'oku liliu faka-Pilitānia hono hingoá ko "Sisitā Ta'engata." Ko ia na'á ne fai 'a e fakafe lototo'a mo faka'ofa'ofa ko 'ení ki he'eku kui fefiné. 'Oku ou mātu'aki fakamālō ki he'eku fine'eikí, 'a ia na'á ne tataki si'ene fānau 'e toko faá 'i he faingata'a 'o e Tau Lahi 'a Māmani Hono II. 'Oku ou toe fakakaukau foki ki hoku 'ofefiné, makapuna fefiné, pea mo e ngaahi to'u tangata 'o e kakai fefine faivelenga he kaha'ú te nau muiaki mai ha 'aho.

Pea, 'oku ou fakamālō ta'e-tūkua foki ki hoku uaifí, Helieta, na'á ne faka'ofa'ofa'ia 'iate au 'i he'eku kei ta'u hongofulu tupú, fuesia e ngaahi kavenga homa ki'ī fāmilí ko e fa'ē, tu'u mo au ko e uaifí, pea 'ofa mo tokanga ki he'ema fānau, makapuná, mo e makapuna uá. Kuó ne hoko ko e ivi 'i homau 'apí he lolotonga 'o e taimi tokamalié mo e tokatāmakí fakatou-'osi. 'Okú ne 'omi 'a e fiefiá ki he mo'ui 'a kinautolu 'oku nau 'ilo'í iá.

Faka'osí, 'oku ou fakamālō lahi kiate kimoutolu kátoa, 'a e hou'eiki fafine 'e lauimiliona he funga 'o e māmaní kuo mou fai ha ngāue lahi